

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/36/2017
Identifikačné číslo spisu: 1216010430
Dátum vydania rozhodnutia: 14.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1216010430.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom 14. novembra 2017 v Bratislave v trestnej veci obvinenej A. O., pre zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j/ Trestného zákona, o dovolaní obvinenej A. O. proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/92/2016 z 19. augusta 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/111/2016 z 23. novembra 2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvinenej A. O. s a o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/92/2016 z 19. augusta 2016, bola obvinená A. O. uznaná za vinnú zo zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona, § 138 písm. j/ Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 27. decembra 2015 v presne nezistenom čase od 16:00 hod. pomohla osobám, ktoré nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky ani osobami s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, nedovolené vstúpiť na územie Slovenskej republiky, a to takým spôsobom, že 27. decembra 2015 zakúpila v Ruskej federácii v meste Moskva na letisku Vnukovo letenky na let Moskva - Bratislava, na základe predtým zabezpečených cestovných dokladov, ktoré mala pri sebe a následne spolu s týmito osobami 27. decembra 2015 v čase o 14:20 hod. priletela pravidelnou leteckou linkou DP810 z Moskvy do Bratislavy, kde pri vystúpení z lietadla pri pasovej kontrole vykonávajúcej sa pri vstupe na územie Slovenskej republiky 27. decembra 2015 v čase pred 16:00 hod. predložila svoje cestovné doklady spolu s cestovnými dokladmi troch osôb, ktoré mala počas cesty z Moskvy do Bratislavy pri sebe, a o ktorých vedela, že sú falšované, a to

- cestovné doklady štátneho príslušníka Indickej republiky W. X., narodený XX. U. XXXX, štátny občan Indickej republiky, číslo cestovného pasu Indie: S., s platnosťou od 26. decembra 2011 do 25. decembra 2021 a schengenské vízum Talianskej republiky typu „C“, počet vstupov - MULTI, číslo H., vydané dňa 24. decembra 2015 Zastupiteľským úradom Talianskej republiky v Moskve, platné od 25. augusta 2015 do 24. februára 2016, použiteľné na 30 dní,

- cestovné doklady štátneho príslušníka Arménskej republiky menom P. Z., narodený X. E. XXXX,

štátny občan Arménskej republiky, číslo cestovného pasu Arménska: U., s platnosťou od 7. apríla 2006 do 7. apríla 2016, v ktorom bolo vlepene schengenské vízum typu „C“ č. H. s platnosťou od 5. mája 2015 do 3. mája 2016, počet vstupov - MULTI, s dĺžkou pobytu na 90 dní,
- cestovné doklady štátneho príslušníka Arménskej republiky menom U. Q., narodený XX. Q. XXXX, štátny občan Arménskej republiky, číslo cestovného pasu Arménska: U., s platnosťou od 21. júla 2006 do 21. júla 2016, v ktorom bolo vlepene schengenské vízum typu „C“ č. H. s platnosťou od 5. mája 2015 do 3. mája 2016, počet vstupov - MULTI, s dĺžkou pobytu na 90 dní,
pričom hraničnou kontrolou bolo zistené, že vízum v cestovnom pase štátneho príslušníka Indie je opatrené falošným schengenským vízom a cestovné doklady Arménska ajú pozmenenú biodátovú stranu a nachádzajú sa v nich falošné víza Talianskej republiky.

Za to bol obvinenej A. O. uložený podľa § 355 ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na výkon ktorého bola podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona zaradená do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia (č. l. 395).

Proti tomuto rozsudku podala obvinená A. O. prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. Michala Kovarčíka proti výroku o vine, súvisiaceho výroku o treste a porušení ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, odvolanie (č. l. 417).

Krajský súd v Bratislave na verejnom zasadnutí rozsudkom, sp. zn. 1To/111/2016 z 23. novembra 2016, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. d/, písm. e/, ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/92/2016 z 19. augusta 2016 vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenej A. O. podľa § 355 ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j/ Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, na výkon ktorého súd podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona obvinenú zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia (č. l. 432).

Proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/92/2016 z 19. augusta 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/111/2016 z 23. novembra 2016, podala obvinená A. O., prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. Michala Kovarčíka, advokáta v Bratislave, dovolanie (č. l. 498).

V dovolaní poukázala na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu) a podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia).

Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom porušenie zákona v neprospech obvinenej a aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 1T/92/2016 z 19. augusta 2016 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/111/2016 z 23. novembra 2016. Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku obvinená uviedla, že na hlavnom pojednávaní konanom dňa 19. augusta 2016 obhajca navrhol vykonanie dôkazu preukázania skutočných rezervácií vykonaných obvinenou, prostredníctvom umožnenia jej prístupu na internet za prítomnosti súdu. Súd uznesením dôkaz odmietol vykonať s odôvodnením, že dôkaz sa týka skutočností nepodstatných pre rozhodnutie a v rozpore s týmto sa podľa obvinenej sám súd odvolával v odôvodnení rozsudku práve na kópie rezervácie leteniek. Odmietnutie vykonania dôkazu považuje preto obvinená za znemožnenie účinnej obrany obvinenej a v tomto kontexte takýto postup súdu považuje za porušenie zákonného práva obvinenej na obhajobu a porušenie zásady rovnosti strán.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku obvinená uviedla, že konanie obvinenej v skutkovej vete rozsudku nie je trestným činom, jej konanie nevykazuje naplnenie objektívnej stránky trestného činu prevádzachstva, nakoľko zakúpením leteniek na letisku v Moskve a podaním pasov na pasovú kontrolu, nedošlo k pomoci v zmysle Trestného zákona, teda k odstráneniu prekážky či iného konania. Svojím konaním nijakým spôsobom nenapomáhala trom osobám vyhnúť sa pasovej kontrole a následnému nedovolenému prekročeniu štátnej hranice Slovenskej republiky. Z hľadiska naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu prevádzachstva Trestný zákon vyžaduje organizovanie, umožnenie alebo pomoc osoby pri nedovolenom prekročení štátnej hranice Slovenskej republiky pre inú osobu. Nedovolené prekročenie štátnej hranice je v užšom slova zmysle v Trestnom zákone charakterizované podľa § 357 Trestného zákona ako konanie predpokladajúce porušenie predpisov o medzinárodných letoch tým, že osoba vnikne vzdušným dopravným prostriedkom na územie Slovenskej republiky. Takéhoto konania sa obvinená nedopustila. V iných právnych predpisoch právneho poriadku Slovenskej republiky nedovolené prekročenie štátnej hranice nie je definované, pričom podľa českého zákona o ochrane štátnych hraníc je definované ako ich prekročenie mimo hraničný prechod, ich prekročenie na hraničnom prechode mimo prevádzkovú dobu a úmyselné vyhnutie sa kontrole na hraničnom prechode. V posudzovanom prípade k žiadnemu takému konaniu nedošlo, a preto predloženie cestovných dokladov na hraničnej kontrole nemožno v žiadnom prípade posudzovať ako pomoc pri nedovolenom prekročení štátnej hranice aj v tom kontexte, že podľa článku 4 nariadenia Rady (ES) č. 562/2006, ktorým sa ustanovuje kódex spoločenstva o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice, vonkajšie hranice sa môžu prekračovať len na hraničných prechodoch a počas otváracích hodín. Obvinená poukázala aj na článok 7 nariadenia, podľa ktorého sa kontroluje platnosť a pravosť cestovných dokladov, víza a taktiež poukázala na § 7 ods.1 zák. č. 477/2003 Z. z. o ochrane štátnej hranice, podľa ktorého vonkajšou hranicou sú pozemná hranica a letiská zmluvných štátov. Nakoľko obvinená prišla spolu so svedkami na hraničnú kontrolu na hraničnom prechode na letisku M. R. Štefánika v Bratislave, u svedkov na základe výsledkov hraničnej kontroly bolo zistené, že nemajú riadne doklady na vstup na naše územie, nedošlo ani k prechodu štátnej hranice Slovenskej republiky, nakoľko boli na hranici zadržaní. Podľa obvinenej nebolo preukázané, na základe akých skutočností mala mať obvinená vedomosť, že cestovné pasy týchto osôb sú falošné a nebola preto preukázaná subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu. K právnej kvalifikácii zločinu prevádzachstva podľa § 355 ods. 3 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j/ Trestného zákona uviedla, že z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3 Tdo 75/2012 vyplýva, že základnou otázkou pre posúdenie aplikácie ustanovenia § 138 písm. j/ Trestného zákona je, kedy je trestný čin spáchaný na osobe. Rozhodujúcim je posúdenie nielen objektu trestného činu, ale aj predmetu útoku, na ktorý páchatel' bezprostredne útočí. Osobitný kvalifikačný pojem podľa § 138 písm. j/ Trestného zákona by bolo možné aplikovať v prípade, ak by bol trestný čin spáchaný proti životu, zdraviu jednotlivých osôb, resp. zásahom do telesnej integrity, nakoľko v tomto prípade by bol predmetom útoku človek. Použitie osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 138 písm. j/ Trestného zákona nie je možné použiť vo všetkých prípadoch, ale len v prípadoch, že predmetom útoku páchatela bol človek, a preto jeho použitie v tomto prípade nie je možné. Podľa názoru obvinenej, aby išlo o páchanie trestného činu na viacerých osobách závažnejším spôsobom konania podľa § 138 písm. j/ Trestného zákona, musia byť trestným činom poškodené najmenej 3 osoby a pri trestnom čine prevádzachstva podľa § 355 Trestného zákona je poškodený verejný záujem a poškodeným je Slovenská republika. Skutok preto mal byť kvalifikovaný ako prečin prevádzachstva podľa § 355 ods. 1 Trestného zákona.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava II vo vyjadrení k dovolaniu zo 4. apríla 2017 uviedol, že námietka nesprávnej právnej kvalifikácii skutku nie je dôvodná. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie a neslúži k revízii skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Hodnotenie dôkazov nie je podľa Trestného poriadku dovolacím dôvodom. V súvislosti s porušením práva na obhajobu vzhľadom na nevykonanie dôkazu tým spôsobom, že by sa obvinená prihlásila za prítomnosti súdu na internet, prokurátor uviedol, že takéto dokazovanie by bolo nedôvodné. Podľa prokurátora obvinená mala snahu preukazovať skutočnosť, ktorá by prispela k novým skutkovým zisteniam, ktoré by smerovali k zmene dôkaznej situácie. Pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie v súvislosti s použitím kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 355 ods. 3 písm. d/ Trestného zákona s poukazom na § 138

písm. j/ Trestného zákona prokurátor uviedol, že súdy skutok kvalifikovali správne a v súlade s ustanoveniami Trestného zákona. Z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že skutok je spáchaný na viacerých osobách aj v prípade, pokiaľ je objektom trestného činu ochrana verejného záujmu, pričom osoby, na ktorých bol spáchaný trestný čin, nie sú zároveň poškodené osoby. V tomto prípade bolo preukázané, že trestný čin bol spáchaný na viacerých (troch) osobách. Dovolanie preto považuje prokurátor za nedôvodné. Navrhol preto dovolanie v časti hodnotenia dôkazov odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku a vo zvyšnej časti podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuť (č. l. 530).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) po predložení spisového materiálu primárne zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), v zákonom stanovenej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), za splnenia podmienky, že obvinená využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie podala prostredníctvom svojho obhajcu.

Dovolací súd o dovolaní rozhodol na neverejnom zasadnutí, pretože dospel k záveru, že nie je naplnený dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších (mimoriadnych) procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Úlohou dovolacieho súdu bolo posúdiť, či námietky obvinenej obsahovo naplňajú niektorý z ním uplatnených dovolacích dôvodov.

Prvý z dovolacích dôvodov, ktoré obvinená uplatnila, je dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Obvinená v tomto smere namietala, že súd odmietol vykonať dôkaz (prístup obvinenej na internet za prítomnosti súdu na účel preukázania uskutočnenej rezervácie ubytovania), čo malo podľa tvrdenia obvinenej za následok porušenie práva na obhajobu obvinenej. V zmysle § 385 Trestného poriadku bol dovolací súd viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, takže Najvyšší súd Slovenskej republiky zameral svoj postup na zistenie, či napadnutým uznesením, resp. konaním, ktoré mu predchádzalo, došlo k závažnému porušeniu práva na obhajobu.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Trestný poriadok), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritorným rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku, alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku (R 116/2014). V tomto smere postupoval aj súd prvého stupňa, ktorý sa na hlavnom pojednávaní a následne v rozhodnutí vysporiadal s tým, prečo obhajobou navrhnutý dôkaz odmietol vykonať (č. l. 372). Podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku súd odmietol vykonať dôkaz - prístupom obvinenej na internet za prítomnosti súdu za účelom preukázania uskutočnených rezervácií ubytovania, pretože ide o dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatných pre rozhodnutie. Vyššie uvedeným sa zaoberal aj Krajský súd v Bratislave, že nemožno prihliadnuť na takto vykonaný dôkaz z dôvodu, že vykonanie takéhoto dôkazu nemalo žiaden význam (strana 6, odsek 1 rozsudku krajského súdu). Postup súdov preto nemal vplyv na zachovanie práv obvinenej a už vôbec zásadným spôsobom nebolo porušené právo obvinenej na obhajobu. Sumarizujúc uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že obvinenou namietané skutočnosti nenaplnili ňou označený dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku.

Čo sa týka potom ďalších okolností uvádzaných obvinenou v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku, je nevyhnutné uviesť, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného a ustáleného skutkového stavu. V uvedenej súvislosti treba predovšetkým uviesť, že pokiaľ ide o námietku obvinenej, že jej konanie nevykazuje naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 355 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona v spojení s § 138 písm. j/ Trestného zákona, túto dovolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Pokiaľ ide potom o konkrétne námietky, tak s tu uvedenými právnymi úvahami obvinenej ohľadom nemožnosti posudzovať jej konanie tak, ako ho posúdili sudy, sa nemožno v žiadnom prípade stotožniť.

Podľa § 355 ods. 1 Trestného zákona kto pre osobu, ktorá nie je štátnym občanom Slovenskej republiky alebo osobou s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, organizuje nedovolené prekročenie štátnej hranice Slovenskej republiky alebo prechod cez jej územie, alebo také konanie umožní, alebo v ňom pomáha, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

Objektívna stránka uvedeného trestného činu je naplnená už v prípade keď dôjde ad1/ k organizovaniu nedovoleného prekročenia štátnej hranice štátu alebo prechodu cez jeho územie, alternatívne ad2/ k umožneniu takéhoto konania alebo rovnako alternatívnym spôsobom ad3/ k pomoci k takémuto konaniu.

Obvinená podľa výslovného znenia skutkovej vety rozsudku osobám (W. X. - štátny občan Indickej republiky, P. Z. - štátny občan Arménskej republiky, U. Q. - štátny občan Arménskej republiky) pomohla nedovolené vstúpiť na územie Slovenskej republiky z územia Ruskej federácie. Pokiaľ ide o namietané nedovolené prekročenie štátnej hranice, takýmto nedovoleným prekročením štátnej hranice možno rozumieť prekročenie štátnej hranice bez príslušných platných dokladov, čo v posudzovanom prípade bolo splnené v zmysle skutkovej vety rozsudku, podľa ktorého „hraničnou kontrolou bolo zistené, že vízum v cestovnom pase štátneho príslušníka Indie je opatrené falošným schengenským vízom a cestovné doklady Arménska majú pozmenenú biodátovú stranu a nachádzajú sa v nich falošné víza Talianskej republiky". Ak preto dovolací súd hodnotí zistený skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bola obvinená uznaná za vinnú, bol v skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, uvedený postup súdu bol správny a v tomto smere mu nie je možné nič vytknúť.

Pokiaľ ide o námietku obvinenej, že súd nemal aplikovať ustanovenie § 355 ods. 3 písm. d/ Trestného zákona o spáchaní trestného činu závažnejším spôsobom konania podľa § 138 písm. j/ Trestného zákona na viacerých osobách, táto je rovnako nedôvodná. Podľa § 127 ods. 12 Trestného zákona totiž viacerými osobami sa na účely Trestného zákona rozumejú najmenej 3 osoby, t. j. tri a viac osoby. Ak preto obvinená pomáhala k nedovolenému prekročeniu štátnej hranice aspoň trom osobám (W. X., P. Z., U. Q.), uvedená podmienka bola splnená.

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením bez preskúmania veci odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Vzhľadom na uvedené skutocčnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Trestného poriadku, preto dovolanie obvinenej A. O., na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.